РАБОТЕН ЛИСТ № 12
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
VII клас
05.05.2020г.

ТЕМА
ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОМЕНИ В ГРАДА И СЕЛОТО

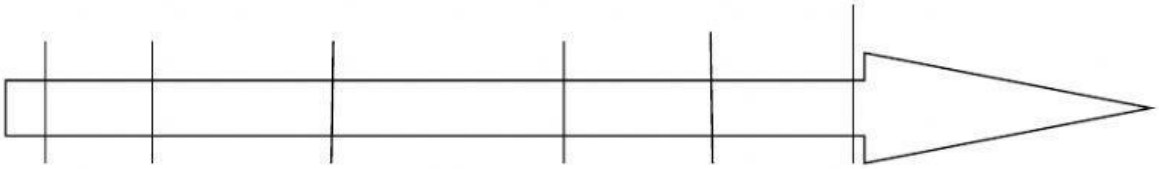
ИМЕ _____

I. Стопанството след войната

а) хронология

Задача 1 – 6 точки. Нанесете датите от таблицата на линията на времето

ДАТА	СЪБИТИЕ
Март 1946г.	Проведена е аграрна реформа
23 декември 1947г.	Закон за национализация на индустриалните и минните предприятия
Февруари 1949г.	Приет е първият петгодишен план
Юни 1958г.	VII конгрес на БКП обявява „победата на социализма" в България
5 ноември 1963г.	Открит е Металургичния комбинат „Кремиковци"
Септември 1974г.	Пуснат е първи реактор на Атомната електроцентрала в Козлодуй

б) непознатите думи

Задача 2 – 5 точки. Като се съобразите със значенията на непознатите думи в таблицата, попълнете пропуските в текста.

ТЕРМИН	ЗНАЧЕНИЕ
Аграрна реформа	Със Закон се определя максималният размер земя, който може да се притежава и обработва, а останалата земя се раздава на безимотните селяни.
Трудовокооперативни земеделски стопанства (ТКЗС)	Обединяване на земите на селяните с цел механизирано обработване и повишаване на добивите
пазарни принципи	Икономически принципи, при които търсенето и предлагането на пазара определят цените на стоките
Национализация	Изземване на имущество (земи, фабрики, цехове, магазини и др) в полза на държавата по цени, определени от нея
Индустриализация	Изграждане на промишлени предприятия

LIVEWORKSHEETS

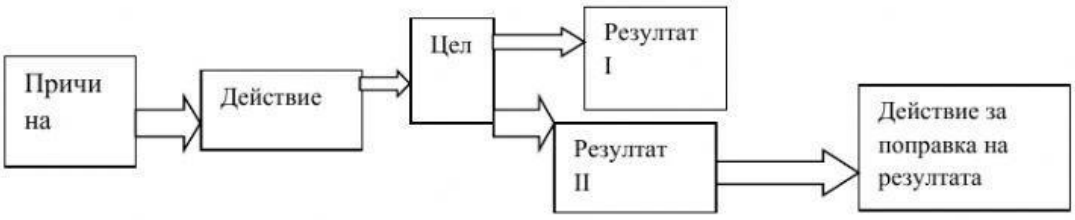
През 1946г., за да спечели подкрепата на по – бедните слоеве от населението най – вече на село, БРП (к) провежда …….. В резултат безимотните и малоимотни селяни получават малки участъци на земя. Това увеличава броя на земеделските стопани, но затруднява механизираната обработка на земята, тъй като парцелите са с малки размери, а не е ефективно използването на машините на малки площи. Ето защо е необходимо обединяване на площите на земеделските стопани. Този процес се нарича **кооперира**не. До 1948г. той е доброволен, но в новоизграждащите се …….. са включени едва 4 % от земята. След 1951г. обединяването става насилствено, като до 1958г. 92 % от земята е включена в …….. Наред с това, по примера на Съветския съюз, България се опитва да увеличи производството на предприятията в страната и да преразпределя произведеното не на основата на …….. принципи, а на справедливите социални принципи. За тази цел през декември 1947г. държавата изземва чрез специален закон всички индустриални предприятия, мини и банки, намиращи се в частни ръце, в полза на държавата. Този процес се нарича……Изготвят се и икономически планове, които предвиждат ускорена …….. на страната – строителство на много фабрики и заводи.

в) особености и насоки на българското стопанство след Втората световна война

Задача 3 – 11 точки. Прочетете текста, свържете всеки исторически факт с неговото място в схемата и отговорете на въпросите към текста.

С идването си на власт в края на Втората световна война ОФ заварва икономиката на страната в тежко положение. За възстановяване на икономиката се разчита на частните стопани, но същевременно се опитват да ги поставят под контрол. През 1946г. е проведена поземлена реформа. Ограничена е едрата поземлена собственост и са оземлени много безимотни и малоимотни селяни. Това води до разпокъсване на собствеността, затруднява механизираното обработване на земята и води до необходимостта от кооперране на селяните. До 1948г. то е доброволно, като едва 4 % от земята е включена в ТКЗС. Селяните остават собственици на земята.

1. Как става включването в ТКЗС до 1948г.? - ……..
2. Колко процента от земята е включена в ТКЗС до тази година? - …….
3. Ефективно ли е използването на машини (трактори, комбайни) на малки парчета земя? - ..
4.Коя група селяни имат интерес от включването в ТКЗС – малоимотните селяни или селяните със среден размер на земевладението? - ……

LIVEWORKSHEETS

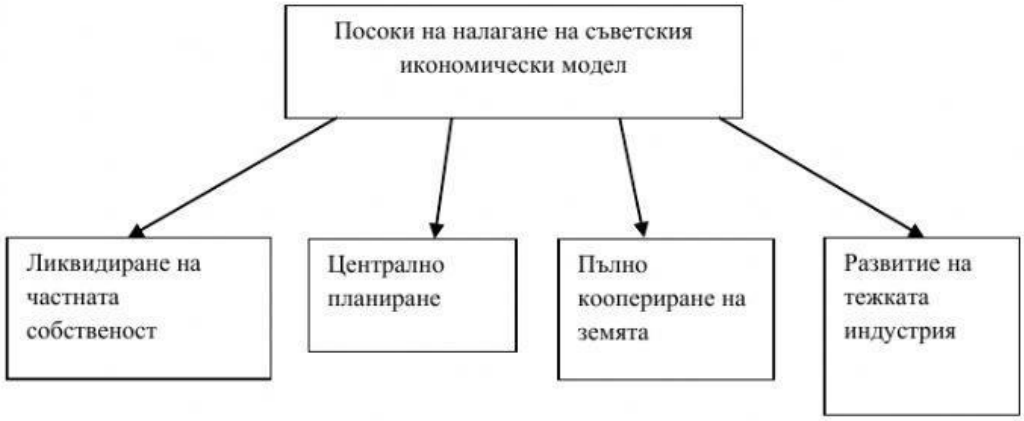

Жени, трудещи се в кооперативно стопанство?

5. Механизиран или ръчен е трудът на селяните след Втората световна война? - ……..

II. Съветският икономически модел в България

Задача 4 – 8 точки. Разгледайте схемата за посоките на налагане на съветския икономически модел и отговорете на въпросите към нея.

ПОСОКА	ДЕЙСТВИЕ	ПОСЛЕДИЦА
Ликвидиране на частната собственост	1947г. – национализация на предприятия, мини и банки	
Централно планиране	Изработване на петгодишни стопански планове, първият е за периода 1949г. – 1953г. Предвиждат индустриализация на страната	
Пълно кооперирание на земята	От 1948г. започва принудително кооперирание, а през 1950г. селяните са принуждавани насила, като има и изпратени в лагери за	- 1951г. са кооперирани едва 52% от земята, а през 1958г. – 92%; - Селяните се товарят с непосилни задължения,

LIVEWORKSHEETS

	отказ	доходите им намаляват и те масово се преселват в града; - Настъпва криза и недоимък на село
Развитие на тежката индустрия	Изграждат се предприятия с помощта и по технологии от СССР	- Технологичното ниво на СССР не е високо и затова производството изостава като качество и количество от западното; - Индустрията изсмуква работна ръка от селското стопанство; - Развива се тежка за сметка на лека промишленост и затова липсват основни стоки за бита
Затворен пазар на страните – членки на СИВ	Включване на България в СИВ	- България взема суровини, технологии и средства от СССР и изнася единствено за страните от Източния блок без достъп до западни пазари

1. Изброите посоките на налагане на съветско влияние в България - ……
2. Каква е продължителността на изготвяните планове за развитие на икономиката? - …
3. През коя година започва принудителното кооперииране и през коя година са достигнати 92 % от земята? ……..
4. Как са наказвани селяните през 1950г. за отказ от влизане в ТКЗС? - ……
5. От къде е взета технологията при изграждане на промишлените предприятия? - …….
6. От къде вземат работници индустриалните предприятия? - ……
7. До какво се стига при недостатъчно развитие на леката промишленост? - ……
8. За кои страни изнася своя продукция България? - ……

Плакат, свързан с индустриализацията

Студентки на бригада на изграждане на жп. Линията Перник – Волуяк

Любопитно за

Бригадирското движение - *организирано използване на работни бригади от младежи*

LIVEWORKSHEETS

(ученици, студенти, войници) или работници и служители. Първоначално полаганият труд на участващите бригадири не се заплаща. По-късно се въвежда заплащане на младежите бригадири, а на работниците и служителите, откъснати от работата им, се начисляват редовните им трудови възнаграждения. Бригадирите се привличат за недълъг период от време за извършване на определена работа (най-често сезонна) в стопанството (селско стопанство, строителство, промишленост и пр.) или по инфраструктурата на страната. В рамките на бригадирското движение са построени важни шосейни и железопътни линии, язовири, електроцентрали, далекопроводи, промишлени предприятия, обществени сгради, извършени са множество залесителни мероприятия, като голяма част от тези обекти все още се ползват – заводи, жилища и пътища в град Димитровград, Азотно – торовия завод в Стара Загора, Прохода на републиката, железопътните линии Перник – Волуяк, Ловеч – Троян и Самуил – Силистра,язовирите „Георги Димитров" и „Ал. Стамболийски". През 1946 – 1948г. в движението участват над 80 000 младежи

Задача 5 – 2 точки. Прочетете историческия извор и отговорете на въпросите към него

„БРП е дълбоко убедена, че обединението на нашите изостанали, разпокъсани и маломощни еднолични стопанства при запазване на тяхната частна собственост върху земята в могъщи кооперативни земеделски стопанства, обработвани с трактори, е единственият път да се изведе нашето земеделие от неговата изостаналост…Всяко избързване, пряко или косвено принуждаване при изграждане на селскостопанските производителни кооперации би могло само да компрометира това велико дело. Кооперативните стопанства не трябва да нанасят ущърб на частните стопани, а напротив, трябва да им служат за образец"

Декларация на ЦК на БРП (к), 28 септември 1945г.

1. Защо кооперирането е важно за българското село?- ……
2. Как трябва да се извърши то? - ……

III. **„Промяна в курса"**

Задача 6 – 6 точки. Разгледате таблицата и отговорете на въпросите към нея

Таблица на посоките на промяна в икономиката след 1953г.

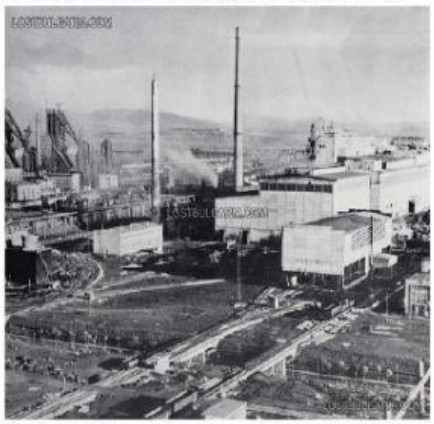
ПОСОКА НА ПРОМЯНА	ЦЕЛ	РЕЗУЛТАТ
Развитие на леката промишленост	Повишаване на жизненото равнище и политическа стабилност за режима	- Леката промишленост намалява производството
Развитие на селското стопанство		- Не се произвеждат нужните храни и суровини; - През 1958г., по настояване на Хрушчов ,е завършено кооперирането, като 92% от земята е в ТКЗС
Производство на стоки за потребление		- Развитие на производства, за които България ива суровини
Намаляване на цените		-
		На VII конгрес на БКП (1958г.) е обявено, че „социализмът е победил", защото България от аграрна е станала държава с промишленост и едро земеделие

LIVEWORKSHEETS

1. Каква е главната цел на промените след смъртта на Сталин? - ……
2. Увеличава ли леката промишленост своето производство? - ……
3. Произвеждат ли се достатъчно земеделски стоки в България? - ……..
4. Какво производство започва да се развива в България след 1958г.? -……..
5. От къде идва настояването за завършване на кооперирането в България? - ……
6. Защо БКП твърди, че социализмът е победил? - ……..

Откриване на завода в Кремиковци, 1963г.

Металургичен комбинат „Кремиковци"

Щанд на ТКЗС – Ветрен дол във Велинград

Завод „Ямболен" – гр. Ямбол

Цех за етикети в консервна фабрика „Раковски" – Димитровград

LIVEWORKSHEETS

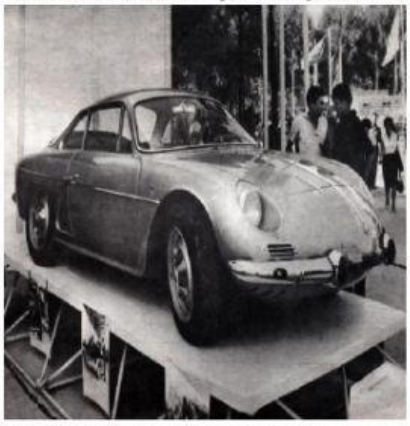
IV. Реформи и резултати

Задача 7 – 8 точки. Разгледайте таблицата и отговорете на въпросите към нея

Таблица – основни белези на икономиката през 70 – те и 80 – те години

ПЕРИОД	ЦЕЛ НА РЕФОРМАТА	ДЕЙСТВИЯ	РЕЗУЛТАТ
60 – те години	По – голям обем и по – качествено производство	Икономическа свобода за предприятията	Реформата се проваля, защото партията не успява да контролира предприятията
70 – те години		„Специални" отношения със СССР	Нефт, суровини и заеми срещу политическа вярност
		Развитие на търговията с арабските страни, Япония и Западна Европа	
80 – те години		Начало на дълбока икономическа криза	
	Въвеждане на пазарни принципи и отказ от водещата роля на държавата	1987г. – начало на икономически реформи	Реформите нямат успех в рамките на тоталитарното общество

1. Каква е целта на реформите от 60 – те години? - .....
2. Има ли успех реформата от 60 – те години? -.....
3. Какво получава България от ССР през 70 – те години и какво дава в замяна? - .....
4. С кои държави развива България икономически отношения през 70 – те години? - .....
5. В какво положение е икономиката на България през 80 – те години? - .....
6. Какво започва през 1987г.? - .....
7. Каква е целта на тези действия? - .....
8. Има ли опита за промени успех? - .....

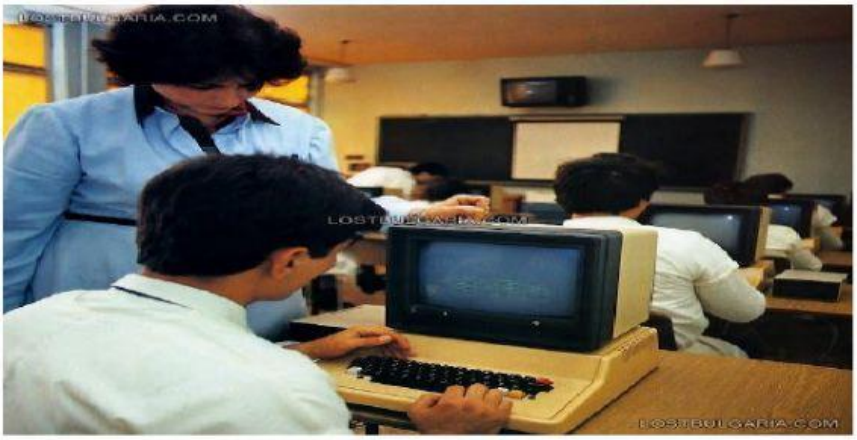

Спортна кола, „Булгаралпин" произвеждана в Пловдив

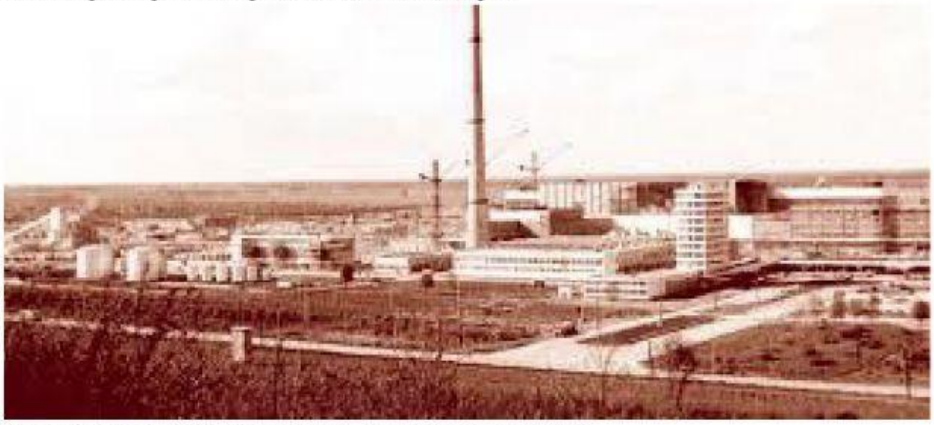

Реклама на „Булгарплод"

LIVEWORKSHEETS

Компютри „Правец", произвеждани в България

Първи блок на АЕЦ „Козлодуй", построен през 1974г.

МАКСИМАЛЕН ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – 46

Слаб 2	**Среден 3**	**Добър 4**	**Много добър 5**	**Отличен 6**
0 – 15 точки	16 – 23 точки	24 – 31 точки	32 – 39 точки	40 – 46 точки

ТОЧКИ - ……. ПРОВЕРИЛ - …….

LIVEWORKSHEETS